



Робоча програма дисципліни «Фінанси підприємств з використанням управлінських інформаційних систем і технологій»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

120

Годин

Загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

Відповідно до стандарту

4

Модулі

Змістовних блоки курсу

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Фінанси підприємств

Спеціальність: 123 Комп'ютерна інженерія

Освітній ступінь: Бакалавр

Обсяг: 120 годин / 4 кредити ЄКТС

Модулів: 4 змістовних блоки

Підсумковий контроль: Залік

Призначення дисципліни

Дисципліна «Фінанси підприємств з використанням управлінських інформаційних систем і технологій» формує у студентів системне розуміння фінансових відносин суб'єктів господарювання в ринкових умовах. Курс охоплює теоретичні основи фінансів підприємств, управління фінансовими ресурсами, аналіз фінансового стану, механізми кредитування, оподаткування та фінансового планування.

Дисципліна є обов'язковою для здобувачів ступеня бакалавра за спеціальністю 123 «Комп'ютерна інженерія» за освітніми програмами «Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях» та «Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях».

Загальні компетентності

Аналітичне мислення

Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання фінансової інформації: виявлення суттєвих даних, порівняння альтернатив, формування обґрунтованих висновків і висловлення власної аналітичної позиції.

Самоорганізація

Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки розрахункових робіт, рефератів і фінансових аналітичних звітів.

Комунікація

Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати фінансові поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти, висновки та аналітичні записки з питань фінансів підприємств.

Командна робота

Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час групового аналізу фінансових кейсів, обговорення ситуацій із фінансової практики підприємств і спільного пошуку управлінських рішень.

Студент повинен вміти: аналізувати навчальну, статистичну та фінансово-звітну інформацію; виділяти головне та узагальнювати результати; планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.

Фахові компетентності

Розуміння фінансів підприємств

Розуміння сутності фінансів підприємств, їх функцій та ролі у фінансовій системі держави. Знання принципів організації фінансової діяльності підприємства, фінансових відносин із контрагентами, державою та фінансово-кредитними установами.

Аналіз фінансових показників

Здатність аналізувати фінансові показники підприємств: структуру активів і пасивів, грошові потоки, доходи, витрати, прибуток, показники ліквідності, фінансової стійкості та рентабельності.

Фінансовий менеджмент та планування

Знання основ фінансового менеджменту, управління капіталом, кредитування, оподаткування підприємств та фінансового планування в умовах ринкового середовища.

Студент повинен вміти: оцінювати фінансовий стан підприємства за ключовими показниками; визначати роль і функції фінансів підприємств у національній економіці; аналізувати джерела формування фінансових ресурсів; орієнтуватися в основах оподаткування та управління грошовими потоками; пояснювати вплив зовнішнього середовища на фінансову діяльність підприємства.

Результати навчання

→ Пояснення фінансових категорій

Пояснювати сутність фінансових категорій та явищ: фінансові ресурси, грошові потоки, прибуток, рентабельність, ліквідність, фінансова стійкість, кредитування та оподаткування підприємств.

→ Управління фінансовими ресурсами

Характеризувати методи управління фінансовими ресурсами підприємств, застосовувати методи оцінки фінансового стану, визначати оптимальну структуру капіталу та обґрунтовувати фінансові рішення.

→ Аналіз фінансової діяльності

Аналізувати основні показники фінансової діяльності підприємств для виявлення сильних і слабких сторін їх функціонування та розробки рекомендацій щодо підвищення фінансової ефективності.

→ Нормативно-правова база

Орієнтуватися в нормативно-правовій базі у сфері фінансів підприємств та оподаткування; використовувати нормативні та фінансово-звітні джерела для прийняття обґрунтованих фінансових рішень.

Фінанси підприємств: сутність, ресурси та грошові розрахунки

Тема 1.1

Сутність, функції та організація фінансів підприємств. Фінансові відносини підприємств. Фінансові ресурси: склад, структура, джерела формування та використання.

Тема 1.2

Грошові розрахунки підприємств. Організація безготівкових і готівкових розрахунків. Платіжна дисципліна та управління дебіторською і кредиторською заборгованістю.

Тема 1.3

Необоротні та оборотні активи підприємств. Формування, оцінка та ефективність використання основних засобів і оборотних коштів підприємства.

Тема 1.1 — Лекційний матеріал

Сутність, функції та організація фінансів підприємств

Лекція 1–2 (4 год.): Фінанси підприємств у загальній системі фінансів. Поняття фінансів підприємств та їх відмінність від категорії «фінанси». Функції фінансів підприємств: формування фінансових ресурсів, розподіл і використання, контрольна функція. Фінансові відносини підприємств із контрагентами, бюджетом, банками, страховими організаціями.

Фінансові ресурси підприємства: поняття та класифікація. Власні фінансові ресурси (статутний капітал, прибуток, амортизаційні відрахування), залучені ресурси (кредиторська заборгованість), позикові ресурси (кредити банків, облігаційні позики). Структура та джерела формування фінансових ресурсів.

Ключові питання лекції

- Поняття та сутність фінансів підприємств як економічної категорії
- Функції фінансів підприємств та їх прояв у господарській діяльності
- Класифікація фінансових ресурсів підприємства
- Власні, залучені та позикові джерела формування фінансових ресурсів
- Організація фінансової служби підприємства: структура та завдання
- Фінансові відносини підприємств у системі ринкової економіки

❏ Нормативна база: Господарський кодекс України (ст. 62–71), Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Тема 1.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Аналіз структури фінансових ресурсів умовного підприємства: розрахунок питомої ваги власних, залучених і позикових коштів у загальному обсязі ресурсів. Висновки щодо фінансової незалежності.

Завдання 2. Кейс: ідентифікація та класифікація фінансових відносин підприємства (з бюджетом, банками, постачальниками, покупцями) за умовою задачі.

Завдання 3. Тестування за ключовими термінами теми (10 питань).

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання підручника: Сокурєнко В. В. та ін. «Фінанси підприємств» — розділ «Фінанси підприємств: сутність, функції та організація»
- Підготовка порівняльної характеристики власних і позикових джерел фінансування підприємства
- Складання схеми «Фінансові відносини підприємства» з прикладами
- Опрацювання нормативної бази: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»

Очікуваний результат: студент вміє характеризувати функції фінансів підприємств, класифікувати фінансові ресурси та описувати фінансові відносини підприємств у ринковому середовищі.

Тема 1.2 — Лекційний матеріал

Грошові розрахунки підприємств

Лекція 3 (2 год.): Сутність грошових розрахунків та їх роль у фінансовій діяльності підприємств. Форми безготівкових розрахунків: платіжне доручення, платіжна вимога, акредитив, розрахунковий чек, інкасо. Готівкові розрахунки: обмеження, касова дисципліна, ліміт залишку готівки в касі.

Управління заборгованістю: дебіторська заборгованість (поняття, класифікація, методи управління, резерв сумнівних боргів), кредиторська заборгованість (склад, терміни погашення, вплив на фінансовий стан). Платіжна дисципліна та наслідки її порушення.

Ключові питання лекції

- Принципи організації грошових розрахунків підприємств
- Форми безготівкових розрахунків: переваги та умови застосування
- Готівкові розрахунки: нормативні обмеження в Україні
- Управління дебіторською заборгованістю підприємства
- Управління кредиторською заборгованістю підприємства
- Платіжна дисципліна та фінансові санкції за її порушення

Тема 1.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Розрахунок ліміту залишку готівки в касі підприємства за умовними даними. Аналіз відповідності розрахунків вимогам нормативних актів НБУ.

Завдання 2. Аналіз стану дебіторської та кредиторської заборгованості умовного підприємства: розрахунок коефіцієнтів оборотності, середнього терміну погашення та їх оцінка.

Завдання 3. Міні-дискусія: «Яка форма безготівкових розрахунків є найбільш надійною для підприємства?» — аргументація позиції.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання підручника: Фінанси підприємств : навч. посіб. / ДонНУ ім. Василя Стуса — розділ «Грошові розрахунки підприємств»
- Підготовка аналітичної записки: «Стан платіжної дисципліни підприємств України: сучасні тенденції» (за даними НБУ)
- Складання порівняльної таблиці форм безготівкових розрахунків
- Ознайомлення з нормативними документами НБУ щодо готівкових розрахунків

Очікуваний результат: студент вміє описувати форми безготівкових розрахунків, розраховувати ліміт готівки в касі та аналізувати стан дебіторської і кредиторської заборгованості підприємства.

Тема 1.3 — Лекційний матеріал

Необоротні та оборотні активи підприємств

Лекція 4–5 (4 год.): Необоротні активи: поняття, склад (основні засоби, нематеріальні активи, довгострокові фінансові інвестиції). Знос і амортизація: методи нарахування (прямолінійний, зменшення залишкової вартості, виробничий). Показники ефективності використання ОЗ: фондівіддача, фондомісткість, фондоозброєність.

Оборотні активи: склад (виробничі запаси, незавершене виробництво, готова продукція, дебіторська заборгованість, грошові кошти). Нормування оборотних коштів. Показники оборотності: коефіцієнт оборотності, тривалість одного обороту, коефіцієнт завантаження. Джерела та стратегії формування оборотних коштів.

Ключові формули

- $\text{Фондовіддача} = \text{Обсяг виробництва} / \text{Середньорічна вартість ОЗ}$
- $\text{Коефіцієнт оборотності} = \text{Виручка} / \text{Середній залишок ОК}$
- $\text{Тривалість обороту} = 360 / \text{Коефіцієнт оборотності}$
- $\text{Норматив ОК} = \text{Одноденні витрати} \times \text{Норма запасу (дні)}$

Фінансові аспекти управління активами

Вплив структури активів на фінансовий стан підприємства. Ефективне управління активами як інструмент підвищення ліквідності та прибутковості. Оцінка активів за П(С)БО.

Тема 1.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок амортизації основних засобів трьома методами та порівняння результатів. Визначення залишкової вартості ОЗ на кінець звітного року.

Задача 2. Визначення показників ефективності використання основних засобів (фондовіддача, фондомісткість) та оборотних коштів (коефіцієнт оборотності, тривалість обороту) за умовними даними.

Задача 3. Розрахунок нормативу оборотних коштів підприємства за заданими умовними даними (норми запасу, одноденні витрати).

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання підручника: Сокурєнко В. В. та ін. «Фінанси підприємств» — розділи «Необоротні активи», «Оборотні активи»
- Виконання розрахункового завдання: аналіз ефективності використання активів умовного підприємства за 2 роки (динаміка показників)
- Підготовка таблиці «Методи нарахування амортизації: переваги та недоліки»
- Пошук даних про структуру активів підприємств України на сайті ukrstat.gov.ua

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати та інтерпретувати показники ефективності використання необоротних і оборотних активів підприємства.

Доходи, витрати, фінансові результати та оподаткування

Тема 2.1

Формування доходів і витрат підприємства. Класифікація доходів та витрат, собівартість продукції, методи калькулювання та управління витратами.

Тема 2.2

Фінансові результати діяльності підприємств. Формування, розподіл та використання прибутку. Показники рентабельності та їх аналіз.

Тема 2.3

Оподаткування діяльності підприємств в Україні. Податок на прибуток, ПДВ, єдиний соціальний внесок та інші обов'язкові платежі підприємств.

Тема 2.4

Кредитування підприємств. Банківське та небанківське кредитування. Форми та методи залучення позикового капіталу. Ефективність кредитних ресурсів.

Тема 2.1 — Лекційний матеріал

Формування доходів і витрат підприємства

Лекція 6–7 (4 год.): Доходи підприємства: поняття, класифікація (доходи від операційної, фінансової та інвестиційної діяльності). Виручка від реалізації продукції та чистий дохід. Витрати підприємства: класифікація за економічними елементами та статтями калькуляції. Прямі та непрямі витрати. Постійні та змінні витрати.

Собівартість продукції: поняття, види (виробнича, повна, планова, фактична). Структура собівартості. Методи калькулювання: позамовний, попередільний, нормативний. Точка беззбитковості та маржинальний дохід.

Ключові формули

- Собівартість = Прямі витрати + Непрямі витрати
- Точка беззбитковості (шт.) = Постійні витрати / (Ціна – Змінні витрати на од.)
- Маржинальний дохід = Виручка – Змінні витрати
- Чистий дохід = Виручка – ПДВ – Акцизний збір

Управління витратами

Аналіз відхилень фактичних витрат від планових. Виявлення резервів зниження собівартості. Вплив структури витрат на конкурентоспроможність підприємства.

Тема 2.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Складання калькуляції собівартості одиниці продукції за статтями витрат. Визначення структури собівартості (питома вага кожної статті).

Задача 2. Класифікація витрат на постійні та змінні. Розрахунок точки беззбитковості в натуральному та вартісному виразі. Побудова графіка беззбитковості.

Задача 3. Аналіз відхилень: порівняння планової та фактичної собівартості, виявлення причин відхилень та пропозиції щодо зниження витрат.

Самостійна робота (8 год.)

- Опрацювання підручника: Костюнік О. В. та ін. «Фінанси підприємств: розрахункова робота» — теми «Доходи підприємства», «Витрати та собівартість»
- Виконання аналітичного завдання: порівняння структури витрат двох підприємств однієї галузі
- Підготовка есе: «Резерви зниження собівартості продукції на підприємствах України в сучасних умовах»
- Розв'язання типових задач на розрахунок точки беззбитковості (5 задач)

Очікуваний результат: студент вміє класифікувати витрати, складати калькуляцію собівартості, розраховувати точку беззбитковості та маржинальний дохід.

Тема 2.2 — Лекційний матеріал

Фінансові результати діяльності підприємств

Лекція 8 (2 год.): Прибуток підприємства: економічна сутність, функції (оціночна, стимулювальна, розподільча). Валовий прибуток, операційний прибуток, прибуток до оподаткування, чистий прибуток. Формування чистого прибутку за даними звіту про фінансові результати (форма № 2).

Розподіл прибутку: напрями використання (виплата дивідендів, поповнення резервного фонду, реінвестування, соціальні потреби). Дивідендна політика підприємства. Факторний аналіз зміни прибутку: вплив обсягу реалізації, ціни та собівартості.

Показники рентабельності

- **Рентабельність продукції** = $\frac{\text{Прибуток від реалізації}}{\text{Собівартість}} \times 100\%$
- **Рентабельність продажів** = $\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Виручка}} \times 100\%$
- **Рентабельність активів (ROA)** = $\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Активи}} \times 100\%$
- **Рентабельність власного капіталу (ROE)** = $\frac{\text{Чистий прибуток}}{\text{Власний капітал}} \times 100\%$

Аналіз рентабельності: порівняння з галузевими нормативами, динамічний аналіз, факторний аналіз зміни рентабельності. Взаємозв'язок показників прибутковості та фінансового стану підприємства.

Тема 2.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок валового, операційного та чистого прибутку підприємства за умовними даними звіту про фінансові результати. Визначення суми податку на прибуток (ставка 18%).

Задача 2. Розрахунок показників рентабельності (продукції, продажів, активів, власного капіталу) та їх порівняльний аналіз за два роки. Висновки щодо динаміки прибутковості.

Задача 3. Факторний аналіз зміни прибутку: вплив зміни обсягу реалізації, ціни та собівартості на величину прибутку.

Самостійна робота (8 год.)

- Опрацювання підручника: Сокурєнко В. В. та ін. «Фінанси підприємств» — розділ «Доходи, витрати та фінансові результати підприємств»
- Аналіз фінансових результатів реального підприємства за відкритою фінансовою звітністю (розрахунок показників рентабельності)
- Підготовка аналітичної записки: «Прибутковість підприємств України: сучасний стан та тенденції» (за даними ukrstat.gov.ua)
- Розв'язання комплексного розрахункового завдання з визначення всіх показників рентабельності

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати та аналізувати показники прибутку та рентабельності підприємства, інтерпретувати результати та робити обґрунтовані висновки.

Тема 2.3 — Лекційний матеріал

Оподаткування діяльності підприємств в Україні

Лекція 9 (2 год.): Система оподаткування підприємств в Україні: загальна система та спрощена (єдиний податок). Податок на прибуток підприємств: платники, об'єкт оподаткування, ставка (18%), порядок визначення та сплати. Різниці, що збільшують/зменшують фінансовий результат. Авансові внески та декларація з податку на прибуток.

Інші обов'язкові платежі: ПДВ (платники, ставки 20%/7%/0%, податкова накладна, формування податкового кредиту та зобов'язань), єдиний соціальний внесок (ЄСВ — ставка 22%, база нарахування). Місцеві податки та збори.

Ключові питання лекції

- Система оподаткування підприємств: загальна vs. спрощена система
- Об'єкт оподаткування податком на прибуток: фінансовий результат та різниці
- Ставки ПДВ і порядок формування податкового кредиту
- Єдиний соціальний внесок: база нарахування, терміни сплати
- Платники єдиного податку: групи, ставки, обмеження
- Відповідальність платників за порушення податкового законодавства

Тема 2.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок податку на прибуток підприємства: визначення об'єкта оподаткування з урахуванням податкових різниць, обчислення суми податку та авансових внесків.

Задача 2. Розрахунок ПДВ: визначення податкового зобов'язання та кредиту за умовними операціями підприємства. Визначення суми ПДВ до сплати/відшкодування.

Задача 3. Порівняльний аналіз загальної та спрощеної системи оподаткування для умовного підприємства: розрахунок податкового навантаження та вибір оптимального режиму.

Самостійна робота (8 год.)

- Опрацювання Податкового кодексу України: розділи «Податок на прибуток підприємств», «Податок на додану вартість» (zakon.rada.gov.ua)
- Підготовка аналітичної записки: «Особливості оподаткування ІТ-підприємств в Україні» з урахуванням особливостей спеціальності
- Аналіз динаміки надходжень від податку на прибуток за даними Мінфіну (mof.gov.ua)
- Розв'язання задач на розрахунок різних видів податків (4 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати основні податки підприємств, визначати об'єкти оподаткування та порівнювати системи оподаткування за рівнем податкового навантаження.

Тема 2.4 — Лекційний матеріал

Кредитування підприємств

Лекція 10 (2 год.): Позиковий капітал підприємства: поняття, склад і значення. Банківське кредитування: принципи (поворотність, платність, строковість, цільовий характер), форми кредитів (строкові, кредитна лінія, овердрафт, факторинг). Процедура отримання кредиту, кредитний договір.

Небанківське кредитування: лізинг (фінансовий та операційний), комерційний кредит, облігаційна позика, державне кредитування. Ефективність використання кредитних ресурсів: вплив фінансового важеля. Структура капіталу та оптимізація фінансування.

Ключові формули

- Ефект фінансового важеля (ЕФВ) = $(ROA - i) \times (ПК / ВК)$
- Вартість позикового капіталу = $\text{Витрати на обслуговування} / \text{Сума позикового капіталу}$
- Коефіцієнт фінансового ризику = $\text{Позиковий капітал} / \text{Власний капітал}$

Управління структурою капіталу

Оптимальна структура капіталу — це таке співвідношення власних і позикових коштів, яке забезпечує максимальну ринкову вартість підприємства при мінімальній середньозваженій вартості капіталу (WACC).

Тема 2.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок ефекту фінансового важеля для умовного підприємства при різних значеннях рентабельності активів та відсоткової ставки за кредитом. Висновки щодо доцільності залучення кредиту.

Задача 2. Порівняння ефективності банківського кредиту та фінансового лізингу: розрахунок реальної вартості залучення коштів за обома варіантами.

Задача 3. Кейс: розробка рекомендацій щодо оптимізації структури капіталу підприємства з урахуванням ризиків і вартості фінансування.

Самостійна робота (8 год.)

- Опрацювання підручника: Сокурєнко В. В. та ін. «Фінанси підприємств» — розділи «Кредитування підприємств», «Ефективність використання кредитних ресурсів»
- Підготовка реферату: «Сучасний стан банківського кредитування підприємств в Україні» (за даними НБУ, nbu.gov.ua)
- Аналіз умов кредитування для малого та середнього бізнесу в провідних українських банках
- Розв'язання задач на розрахунок ефекту фінансового важеля та WACC (5 задач)

Очікуваний результат: студент вміє оцінювати ефективність кредитних ресурсів, розраховувати ефект фінансового важеля та обґрунтовувати вибір джерел фінансування.

Фінансовий стан та оцінка підприємства

Тема 3.1

Фінансовий стан підприємства: поняття, система показників. Аналіз ліквідності та платоспроможності, фінансової стійкості та ділової активності.

Тема 3.2

Фінансова звітність підприємства як інформаційна база аналізу. Баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів та їх взаємозв'язок.

Тема 3.3

Фінансова санація та банкрутство підприємств. Ознаки та стадії фінансової кризи, методи прогнозування банкрутства, санаційні заходи та процедури.

Тема 3.4

Оцінка вартості підприємства. Методи оцінки (майновий, дохідний, порівняльний). Вартість бізнесу в контексті управлінських рішень.

Тема 3.1 — Лекційний матеріал

Фінансовий стан підприємства

Лекція 11–12 (4 год.): Поняття фінансового стану підприємства та завдання його аналізу. Ліквідність і платоспроможність: коефіцієнти поточної, швидкої та абсолютної ліквідності. Нормативні значення та інтерпретація. Фінансова стійкість: коефіцієнт автономії, фінансового ризику, забезпечення оборотних коштів власними джерелами.

Ділова активність: показники оборотності активів, дебіторської та кредиторської заборгованості, запасів. Операційний та фінансовий цикли підприємства. Комплексна оцінка фінансового стану: рейтингова оцінка, інтегральний показник.

Ключові показники фінансового стану

- **Кпл (поточна ліквідність)** = Поточні активи / Поточні зобов'язання (норма: $\geq 2,0$)
- **Кшл (швидка ліквідність)** = (Поточні активи – Запаси) / Поточні зобов'язання (норма: $\geq 0,7$)
- **Кал (абсолютна ліквідність)** = Грошові кошти / Поточні зобов'язання (норма: $\geq 0,2$)
- **Коефіцієнт автономії** = Власний капітал / Активи (норма: $\geq 0,5$)

Тема 3.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок показників ліквідності та платоспроможності підприємства за умовними даними балансу. Оцінка відповідності нормативним значенням та висновки.

Задача 2. Розрахунок показників фінансової стійкості: коефіцієнти автономії, фінансового ризику, маневреності власного капіталу. Порівняння за два звітних роки.

Задача 3. Комплексна оцінка фінансового стану підприємства за системою показників. Формулювання висновків та рекомендацій щодо покращення фінансового стану.

Самостійна робота (8 год.)

- Опрацювання підручника: Стеценко С. П. та ін. «Фінанси» — розділи «Фінанси суб'єктів господарювання», «Фінансовий менеджмент»
- Аналіз фінансового стану реального підприємства за відкритою фінансовою звітністю (розрахунок усіх коефіцієнтів)
- Підготовка аналітичної записки: «Фінансовий стан підприємств України в умовах воєнного стану» (за даними ukrstat.gov.ua)
- Розв'язання комплексних задач на оцінку фінансового стану (3 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє розраховувати та аналізувати показники ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.

Тема 3.2 — Лекційний матеріал

Фінансова звітність підприємства

Лекція 13 (2 год.): Фінансова звітність як інформаційна база фінансового аналізу. Склад фінансової звітності за П(С)БО: Баланс (ф. №1), Звіт про фінансові результати (ф. №2), Звіт про рух грошових коштів (ф. №3), Звіт про власний капітал (ф. №4), Примітки. Структура та зміст балансу: активи, зобов'язання, власний капітал.

Звіт про рух грошових коштів: прямий та непрямий методи складання. Три розділи: операційна, інвестиційна та фінансова діяльність. Взаємозв'язок між формами звітності. Аналіз грошових потоків підприємства.

Ключові питання лекції

- Склад і призначення форм фінансової звітності за П(С)БО
- Структура балансу: активи та їх класифікація, зобов'язання та власний капітал
- Аналіз балансу: горизонтальний, вертикальний, трендовий
- Зміст Звіту про фінансові результати та порядок його формування
- Методи складання Звіту про рух грошових коштів
- Взаємозв'язок форм фінансової звітності

Тема 3.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Читання та інтерпретація балансу умовного підприємства: горизонтальний та вертикальний аналіз. Виявлення позитивних і негативних змін у структурі активів та пасивів.

Завдання 2. Аналіз Звіту про фінансові результати: визначення динаміки доходів, витрат та прибутку. Розрахунок основних показників прибутковості.

Завдання 3. Аналіз грошових потоків: оцінка структури надходжень і видатків за видами діяльності, визначення чистого грошового потоку.

Самостійна робота (8 год.)

- Опрацювання П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 2 «Баланс» (zakon.rada.gov.ua)
- Комплексний аналіз фінансової звітності реального підприємства (за відкритими даними)
- Підготовка таблиці «Взаємозв'язок статей балансу та інших форм фінансової звітності»
- Пошук та аналіз фінансової звітності публічного акціонерного товариства на порталі НКЦПФР (smida.gov.ua)

Очікуваний результат: студент вміє читати, аналізувати та інтерпретувати всі форми фінансової звітності підприємства.

Тема 3.3 — Лекційний матеріал

Фінансова санація та банкрутство підприємств

Лекція 14 (2 год.): Фінансова криза підприємства: поняття, ознаки, стадії розвитку (прихована, гостра, хронічна). Причини виникнення фінансової кризи: зовнішні (макроекономічна нестабільність, зміна ринкової кон'юнктури) та внутрішні (неефективне управління, зростання витрат, втрата ринків збуту).

Антикризове управління: санація підприємства (поняття, умови проведення, джерела фінансування). Банкрутство: ознаки, процедури за Кодексом України з процедур банкрутства. Прогнозування банкрутства: модель Альтмана, модель Спрінгейта, вітчизняні моделі.

Моделі прогнозування банкрутства

Модель Альтмана (Z-рахунок):

$$Z = 1,2X_1 + 1,4X_2 + 3,3X_3 + 0,6X_4 + 1,0X_5$$

- X_1 = Оборотний капітал / Активи
- X_2 = Нерозподілений прибуток / Активи
- X_3 = EBIT / Активи
- X_4 = Ринкова вартість власного капіталу / Зобов'язання
- X_5 = Виручка / Активи

Якщо $Z < 1,81$ — висока ймовірність банкрутства; $Z > 2,99$ — підприємство фінансово стійке.

Тема 3.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок Z-рахунку Альтмана для умовного підприємства за умовними даними балансу та звіту про фінансові результати. Інтерпретація результату та висновки.

Задача 2. Розрахунок показників фінансової стійкості та ліквідності підприємства. Діагностика ознак фінансової кризи.

Задача 3. Кейс: розробка антикризового плану для підприємства, що перебуває у фінансових труднощах. Обґрунтування запропонованих заходів.

Самостійна робота (8 год.)

- Опрацювання Кодексу України з процедур банкрутства (zakon.rada.gov.ua)
- Підготовка аналітичної записки: «Банкрутство підприємств в Україні: сучасний стан та тенденції»
- Підготовка таблиці «Антикризові заходи: оперативні та стратегічні»
- Аналіз реального кейсу санації або банкрутства відомого українського підприємства (за відкритими даними)

Очікуваний результат: студент вміє прогнозувати імовірність банкрутства, діагностувати ознаки фінансової кризи та розробляти антикризові заходи.

Тема 3.4 — Лекційний матеріал

Оцінка вартості підприємства

Лекція 15 (2 год.): Вартість підприємства як об'єкт управління.

Мета та завдання оцінки бізнесу: купівля-продаж, злиття та поглинання, застава, страхування. Підходи до оцінки вартості підприємства: майновий (витратний), дохідний, порівняльний (ринковий).

Майновий підхід: метод чистих активів, метод ліквідаційної вартості. **Дохідний підхід:** метод дисконтування грошових потоків (DCF), метод капіталізації доходів. **Порівняльний підхід:** метод ринкових мультиплікаторів (P/E, P/BV, EV/EBITDA).

Ключові формули оцінки

- **Метод DCF:** $V = \sum (FCF_t / (1+WACC)^t) + TV$
- **Чисті активи:** $ЧА = \text{Активи} - \text{Зобов'язання}$
- **Мультиплікатор P/E:** Ціна акції / Прибуток на акцію
- **EV/EBITDA:** Вартість підприємства / EBITDA

Практичне застосування

Оцінка вартості бізнесу в управлінських рішеннях. Взаємозв'язок між фінансовими показниками та вартістю підприємства. Управління, орієнтоване на зростання вартості (VBM).

Тема 3.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Оцінка вартості умовного підприємства методом чистих активів: визначення ринкової вартості активів і зобов'язань, розрахунок вартості бізнесу.

Задача 2. Оцінка вартості підприємства методом дисконтування грошових потоків (DCF) за умовними прогнозними даними та заданою ставкою дисконтування (WACC).

Задача 3. Порівняльний аналіз результатів оцінки підприємства різними методами. Обґрунтування підсумкової вартості бізнесу.

Самостійна робота (8 год.)

- Опрацювання навчального матеріалу за темою: принципи та методи оцінки вартості підприємств
- Аналіз вартості публічного підприємства за мультиплікаторами (за даними з відкритих фінансових ресурсів)
- Підготовка презентації: «Методи оцінки вартості підприємства: переваги та обмеження» (8–10 слайдів)
- Систематизація матеріалу модуля для підготовки до контрольної роботи

Очікуваний результат: студент вміє застосовувати основні методи оцінки вартості підприємства, обирати відповідний підхід залежно від мети та обґрунтовувати отримані результати.

Фінансове планування та управління фінансами підприємства

Тема 4.1

Фінансове планування на підприємстві. Система фінансових планів: стратегічний, тактичний (бізнес-план), оперативний (платіжний календар, касовий план).

Тема 4.2

Управління грошовими потоками підприємства. Класифікація грошових потоків, методи аналізу та оптимізації. Фінансова безпека підприємства.

Тема 4.3

Інвестиційна діяльність підприємства. Поняття та класифікація інвестицій, методи оцінки ефективності інвестиційних проектів (NPV, IRR, PP, PI).

Тема 4.4

Фінанси підприємств в інформаційних системах управління. Автоматизація фінансового обліку та аналізу. ERP-системи та фінансові інформаційні технології.

Тема 4.1 — Лекційний матеріал

Фінансове планування на підприємстві

Лекція 16–17 (4 год.): Сутність та завдання фінансового планування. Принципи фінансового планування: наукова обґрунтованість, комплексність, гнучкість. Система фінансових планів: стратегічний фінансовий план (3–5 років), тактичний план (1 рік) — бюджет підприємства, оперативний план (місяць, квартал) — платіжний календар, касовий план.

Бюджетування на підприємстві: поняття та функції. Операційні бюджети (продажів, виробництва, витрат). Фінансові бюджети (бюджет доходів та витрат, бюджет руху грошових коштів, прогнозний баланс). Аналіз відхилень «план/факт».

Ключові питання лекції

- Сутність і принципи фінансового планування
- Система фінансових планів підприємства та їх взаємозв'язок
- Бюджетування як інструмент оперативного фінансового планування
- Платіжний календар: порядок складання та призначення
- Прогнозний баланс та бюджет грошових потоків
- Контроль виконання фінансового плану: аналіз відхилень

Тема 4.1 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Складання платіжного календаря підприємства на місяць за умовними даними про надходження та платежі. Визначення касових розривів та заходів їх усунення.

Задача 2. Складання бюджету доходів та витрат умовного підприємства на квартал. Розрахунок планового прибутку.

Задача 3. Аналіз відхилень «план/факт» за бюджетом підприємства: виявлення причин відхилень та формулювання управлінських висновків.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання підручника: Стеценко С. П. та ін. «Фінанси» — розділ «Фінансовий менеджмент» (складання фінансових планів)
- Виконання розрахункового завдання: розробка повного бюджету доходів та витрат умовного підприємства
- Підготовка таблиці «Порівняльна характеристика видів фінансових планів підприємства»
- Ознайомлення з функціями модуля фінансового планування в системі 1С:Підприємство або аналогах

Очікуваний результат: студент вміє складати платіжний календар, бюджет доходів і витрат підприємства та проводити аналіз відхилень від фінансового плану.

Тема 4.2 — Лекційний матеріал

Управління грошовими потоками. Фінансова безпека

Лекція 18 (2 год.): Грошовий потік підприємства: поняття, класифікація (операційний, інвестиційний, фінансовий). Показники оцінки грошових потоків: чистий грошовий потік, коефіцієнт ліквідності грошового потоку. Методи оптимізації грошових потоків: синхронізація, збалансованість, максимізація чистого грошового потоку.

Фінансова безпека підприємства: поняття, складові (фінансова, виробнича, кадрова, інформаційна). Загрози фінансовій безпеці. Індикатори фінансової безпеки. Стратегія забезпечення фінансової безпеки підприємства в умовах воєнного стану.

Ключові питання лекції

- Структура грошових потоків за видами діяльності
- Методи прямого та непрямого аналізу грошових потоків
- Оптимізація грошових потоків: методи та інструменти
- Поняття та складові фінансової безпеки підприємства
- Індикатори та пороговий рівень фінансової безпеки
- Особливості управління фінансовою безпекою в умовах воєнного стану

Тема 4.2 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Аналіз грошових потоків підприємства непрямим методом: коригування чистого прибутку на суму негрошових статей для визначення чистого грошового потоку від операційної діяльності.

Задача 2. Розрахунок та оцінка коефіцієнтів ліквідності та ефективності грошових потоків підприємства за умовними даними.

Задача 3. Кейс: розробка заходів щодо оптимізації дефіцитного грошового потоку підприємства. Пропозиції щодо синхронізації надходжень і видатків.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання підручника: Шевченко Н. В., Мельник С. І. «Фінансовий менеджмент» — теми «Управління грошовими потоками», «Оптимізація грошових потоків»
- Підготовка аналітичної записки: «Фінансова безпека підприємств в умовах воєнного стану в Україні»
- Ознайомлення з методичними підходами до оцінки фінансової безпеки підприємства
- Розв'язання задач на аналіз грошових потоків (4 задачі)

Очікуваний результат: студент вміє аналізувати та оптимізувати грошові потоки підприємства, оцінювати рівень фінансової безпеки та розробляти заходи щодо її забезпечення.

Тема 4.3 — Лекційний матеріал

Інвестиційна діяльність підприємства

Лекція 19–20 (4 год.): Інвестиції: поняття, класифікація (реальні/фінансові, прямі/портфельні, внутрішні/зовнішні). Інвестиційний процес: етапи (передінвестиційний, інвестиційний, операційний). Джерела фінансування інвестицій: власні кошти (амортизація, прибуток), залучені (кредити, облігації), державні субсидії, іноземні інвестиції.

Оцінка ефективності інвестицій: термін окупності (PP), чиста теперішня вартість (NPV), індекс прибутковості (PI), внутрішня норма дохідності (IRR). Критерії прийняття інвестиційних рішень. Оцінка інвестиційного ризику.

Ключові формули

- $PP = \text{Інвестиції} / \text{Річний грошовий потік}$
- $NPV = \sum \{CF_t / (1+r)^t\} - I_0$
- $PI = NPV / I_0 + 1$
- IRR — ставка r , при якій $NPV = 0$

Критерії прийняття рішень

- $NPV > 0 \rightarrow$ проект прийнятний
- $PI > 1 \rightarrow$ проект ефективний
- $IRR > WACC \rightarrow$ проект доцільний

Тема 4.3 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Задача 1. Розрахунок терміну окупності інвестиційного проекту простим та дисконтованим методами. Порівняння результатів та висновки.

Задача 2. Розрахунок NPV для двох альтернативних інвестиційних проектів при заданій ставці дисконтування. Вибір оптимального проекту та обґрунтування рішення.

Задача 3. Кейс: оцінка доцільності цифрового інвестиційного проекту (впровадження інформаційної системи) — аналіз витрат на впровадження та очікуваного економічного ефекту.

Самостійна робота (6 год.)

- Опрацювання підручника: Сокурєнко В. В. та ін. «Фінанси підприємств» — розділ «Фінансові інвестиції підприємств»
- Підготовка реферату: «Інвестиційна діяльність підприємств України в умовах цифрової трансформації»
- Аналіз інвестиційного клімату в Україні за даними Міністерства економіки (me.gov.ua)
- Розв'язання задач на розрахунок NPV, PP, PI, IRR (5 задач)

Очікуваний результат: студент вміє оцінювати ефективність інвестиційних проектів, розраховувати NPV, IRR, термін окупності та індекс прибутковості, обґрунтовувати інвестиційні рішення.

Тема 4.4 — Лекційний матеріал

Фінанси підприємств в інформаційних системах управління

Лекція 21 (2 год.): Роль інформаційних технологій у фінансовому управлінні підприємством. Автоматизація фінансового обліку та аналізу: можливості та переваги. ERP-системи (Enterprise Resource Planning): поняття, структура, провідні рішення (SAP, Oracle, 1C:Підприємство, Microsoft Dynamics). Фінансовий модуль ERP-системи: управління бухгалтерським обліком, бюджетуванням, фінансовою звітністю.

Хмарні фінансові сервіси: сучасні SaaS-рішення для управління фінансами. Фінтех-рішення для підприємств. Автоматизація аналізу фінансових показників. Захист фінансових даних та кібербезпека на підприємстві.

Ключові питання лекції

- ERP-системи: структура та фінансовий модуль
- Автоматизація бюджетування та фінансової звітності
- Хмарні рішення для фінансового управління підприємством
- Фінансова аналітика на базі BI-систем (Business Intelligence)
- Захист фінансової інформації: кібербезпека і відповідність вимогам
- Цифрова трансформація фінансових процесів підприємства

Тема 4.4 — Практичне заняття та СРС

Практичне заняття (2 год.)

Завдання 1. Ознайомлення зі структурою фінансового модуля ERP-системи (на прикладі демо-версії або відеоогляду).
Визначення функцій, що автоматизують ключові фінансові процеси підприємства.

Завдання 2. Порівняльний аналіз програмних рішень для автоматизації фінансового обліку (1С:Підприємство, BAS, SAP ERP): функціональні можливості, переваги та недоліки для різних категорій підприємств.

Завдання 3. Підсумкова дискусія: «Яку роль відіграє цифровізація у підвищенні ефективності фінансового управління підприємством?»

Самостійна робота (6 год.)

- Підготовка аналітичної записки: «Цифрова трансформація фінансового управління підприємством: тренди та виклики»
- Підготовка комплексного завдання: оцінка фінансового стану реального підприємства з використанням електронних таблиць (Excel/Sheets)
- Підготовка презентації: «Інформаційні системи управління фінансами підприємства» (10–12 слайдів)
- Систематизація матеріалу всього курсу для підготовки до заліку

Очікуваний результат: студент розуміє роль ІТ у фінансовому управлінні, орієнтується в сучасних ERP-рішеннях і вміє застосовувати цифрові інструменти для аналізу фінансових показників.

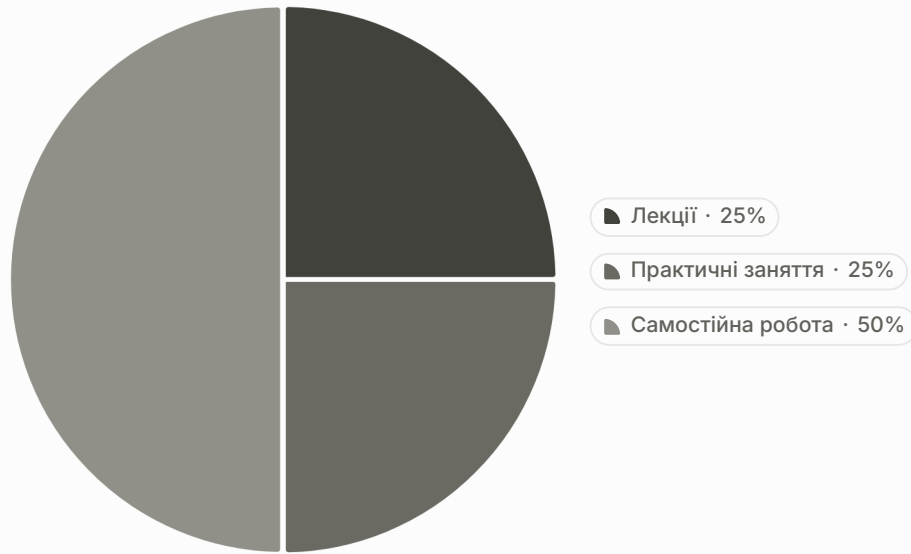
Розподіл навчального часу – 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	СРС (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Сутність фінансів підприємств	4	2	6
	Тема 1.2 – Грошові розрахунки	2	2	6
	Тема 1.3 – Необоротні та оборотні активи	4	2	6
Модуль 2	Тема 2.1 – Доходи, витрати, собівартість	4	2	8
	Тема 2.2 – Фінансові результати і рентабельність	2	2	8
	Тема 2.3 – Оподаткування підприємств	2	2	8
	Тема 2.4 – Кредитування підприємств	2	2	8
Модуль 3	Тема 3.1 – Фінансовий стан підприємства	4	2	8
	Тема 3.2 – Фінансова звітність	2	2	8
	Тема 3.3 – Санація та банкрутство	2	2	8
	Тема 3.4 – Оцінка вартості підприємства	2	2	8
Модуль 4	Тема 4.1 – Фінансове планування	4	2	6
	Тема 4.2 – Управління грошовими потоками	2	2	6
	Тема 4.3 – Інвестиційна діяльність	4	2	6
	Тема 4.4 – Фінанси в ІС управління	2	2	6
Разом		30	30	60



Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЕКТС**. Підсумковий контроль – залік. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Структура навчального часу



Коментар до розподілу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

Лекції — 30 год. (25%)

Системне подання ключового теоретичного матеріалу з фінансів підприємств із використанням наочних схем, формул і прикладів із фінансової практики.

Практичні — 30 год. (25%)

Відпрацювання навичок розрахунку фінансових показників, розв'язання задач, аналіз кейсів, дискусії та захист міні-проектів.

Самостійна робота — 60 год. (50%)

Поглиблене вивчення, підготовка завдань, робота з фінансовою звітністю та нормативними джерелами. Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни**.

Самостійна робота студентів — Детальний опис



Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з фінансів підприємств (Сокурєнко, Стеценко, Шевченко та ін.), нормативно-правовими актами (Податковий кодекс, П(С)БО), науковими статтями у фахових виданнях. Студент конспектує ключові положення та порівнює підходи різних авторів.



Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань (рентабельність, ліквідність, інвестиційний аналіз); аналітичних завдань (аналіз фінансової звітності, структура капіталу, грошові потоки); творчих завдань — есе, аналітичні записки, міні-дослідження з актуальних питань фінансів підприємств.



Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів: Міністерства фінансів (mof.gov.ua), НБУ (nbu.gov.ua), Держстату (ukrstat.gov.ua), ДПС (tax.gov.ua), Верховної Ради (zakon.rada.gov.ua). Аналіз фінансової звітності підприємств на порталі НКЦПФР (smida.gov.ua).



Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять (опрацювання умов задач, повторення теорії); підготовка до тестувань (ключові терміни, формули); підготовка до контрольних робіт за кожним модулем (систематизація знань, типові задачі з фінансового аналізу).

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру. Проводиться після кожної теми у формі тестування (10–15 питань) або усного опитування.

2

Проміжний контроль

Контрольна робота або ситуаційне завдання, яке охоплює теми змістовного модуля (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз фінансових показників підприємства). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків. Проводиться після завершення кожного з 4 змістовних модулів.

3

Підсумковий контроль

Залік відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали: **100-бальна система** з переведенням у національну шкалу та ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

Методи викладання

Викладання дисципліни «Фінанси підприємств» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності в галузі фінансів, обліку та управлінських інформаційних систем.

Лекції

Системне подання теоретичного матеріалу з використанням наочних схем, формул і прикладів із фінансової практики підприємств; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.

Кейс-стаді

Аналіз реальних фінансових ситуацій підприємств; студенти аналізують фінансову звітність, виявляють проблему, пропонують фінансові рішення та обґрунтовують висновки.

Практичні задачі

Розрахункові вправи за темами (ліквідність, рентабельність, NPV, амортизація, грошові потоки); відпрацювання алгоритмів розв'язання типових фінансових задач.

Дискусії

Обговорення актуальних фінансових проблем підприємств України (оподаткування, кредитування, фінансова безпека); розвиток критичного мислення та аргументації.

Нормативні документи

Опрацювання Податкового кодексу, П(С)БО, законів про фінансову звітність та підзаконних актів; формування навичок роботи з фінансово-правовою базою.

Цифрові інструменти

Застосування електронних таблиць (Excel/Sheets) для фінансових розрахунків; ознайомлення з ERP-системами та онлайн-сервісами для аналізу фінансового стану підприємств.



Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітніми програмами спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія» з фінансово-облікового спрямування.

Рекомендована література та ресурси

Підручники та навчальні посібники (2022–2025 рр.)

- 1

Сокуренко В. В., Швець Д. В., Бортник С. М., Ткаченко С. О.
Фінанси підприємств : підручник. 2-ге вид., допов. та перероб. — Харків : ХНУВС, 2022. — 292 с.
- 2

Фінанси підприємств : навчальний посібник
Донецький національний університет імені Василя Стуса. — Вінниця, 2023. — для спеціальностей 072, 071, 073.
- 3

Стеценко С. П., Титок В. В., Лисиця Н. В. та ін.
Фінанси : навч. посібник. — Київ : КНУБА, 2024. — для спеціальностей «Економіка», «Облік і аудит», «Менеджмент».
- 4

Шевченко Н. В., Мельник С. І.
Фінансовий менеджмент : навчальний посібник. — 2023. — Охоплює управління грошовими потоками, прибутком, оптимізацію витрат підприємства.
- 5

Костюнік О. В., Тульчинська С. О., Солосіч О. С.
Фінанси підприємств: розрахункова робота : навч. посіб. [Електронний ресурс]. — Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2024.
- 6

Стойко О. Я., Дема Д. І.
Фінанси : підручник. — Житомир : Університет «Полісся», 2024. — 317 с.
- 7

Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.)
Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
- 8

Петруня Ю. Є., Задоя А. О.
Економіка: базовий курс : навч. посіб. 6-те вид. — Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. — 265 с.

Нормативно-правова база

- **Податковий кодекс України**
zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17
- **Господарський кодекс України**
zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15
- **Закон «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»**
zakon.rada.gov.ua/laws/main/996-14
- **Кодекс України з процедур банкрутства**
zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19

Офіційні ресурси та фахові видання

Міністерство фінансів України mof.gov.ua	Національний банк України nbu.gov.ua
Державна служба статистики ukrstat.gov.ua	Державна податкова служба tax.gov.ua
НКЦПФР (фінзвітність підприємств) smida.gov.ua	Міністерство економіки України me.gov.ua
Журнал «Фінанси України» finukr.org.ua	Журнал «Економіка та суспільство» economyandsociety.in.ua